

Leerlingenparticipatie & draagvlak- versterking

Inspiratiebundel

Leerlingenparticipatie

LESMATERIAAL

CLIM : Een CLIMrek naar intercultureel leren.

Vleurick, An, Paelman, Filip

Leren omgaan met diversiteit in de klas is moeilijk. Climrek biedt werkvormen via coöperatief leren die dit proces ondersteunen. Het pakket zit vol verhalen, spelletjes, activiteitenfiches en werkbladen. Elke leerkracht kan hiermee aan de slag om de vaardigheden van CLIM stapje voor stapje te ontwikkelen. Ook voor groepen die nog niet toe zijn aan CLIM voorziet Climrek instrumenten om samenwerkend leren toe te passen. Climrek wil 'een klimmig klasklimaat' creëren. Er zijn vier basisprincipes die hun stempel drukken op elk klasklimaat: attitudes, afspraken, groepswerk en rollen.

De vreedzame wijk : een praktische gids voor een samenhangend opvoedklimaat in de wijk

Pauw, Leo

In veel Nederlandse basisscholen wordt het programma van De Vreedzame School gebruikt om kinderen te leren wat het betekent om op te groeien in een democratische samenleving. Ze leren daarmee conflicten vreedzaam op te lossen, meningsverschillen te overbruggen, open te staan voor verschillen en zich verantwoordelijkheid te voelen voor de gemeenschap. Kinderen leren echter niet alleen op school, ze worden eigenlijk overal opgevoed en gevormd. De aanpak van De Vreedzame Wijk versterkt dat proces van de vorming van democratische burgers. Door in alle pedagogische contexten - thuis, in de speeltuin, op de kinderopvang, de voorschool, de voetbalclub, het buurthuis, de bibliotheek, enzovoort - de principes van De Vreedzame School centraal te stellen in de pedagogische benadering ontstaat er een samenhangend opvoedklimaat in een wijk. Thema's/ blokken van de Vreedzame wijk: We horen bij elkaar; We lossen conflicten zelf op; We hebben oor voor elkaar; We hebben hart voor elkaar; We dragen allemaal een steentje bij; We zijn allemaal anders.

Denk groot, doe klein! Het kindercentrum als democratische oefenplaats

Van Keulen, Anke

Doelgroep: vanaf 6 jaar

'Democratisch burgerschap is een groot begrip. Je gaat gauw te moeilijk denken... maar het zit ook in de kleine dingen.' (pedagogisch medewerker) In dit boek vinden pedagogisch medewerkers en hun leidinggevenden inspiratie om aan de slag te gaan met democratisch burgerschap.

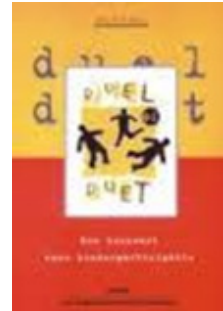

Duel of duet. Een toekomst voor kinderpacticipatie

Van Gils, Jan

Kinderen laten participeren in allerlei processen is een onderdeel geworden van een totaal opvoedingsproject. De praktijk ervan is in volle ontwikkeling en zal nog veel oefening vergen en misschien nog meer denkwerk. De ervaringen van het Onderzoekscentrum Kind en Samenleving met kinderpacticipatie leverde de inspiratie voor dit werk. De lezer krijgt dan ook meer dan methoden en technieken aangereikt. Dit boek brengt overzichtelijk inzichten en handige schema's en lijsten die helpen de kinderpacticipatie steviger te onderbouwen en zo een meer verantwoorde praktijk te ontwikkelen. Tot slot worden twee praktijkvoorbeelden gegeven: de schoolspeelplaats en de kinderrechtenboot.

Klassen zonder grenzen: positief leren omgaan met diversiteit via klasuitwisselingen

Studio Globo

Wat is de meerwaarde van uitwisseling en ontmoeting? Aan welke voorwaarden moet een uitwisseling voldoen om een positief effect te hebben op de beeldvorming van je leerlingen over de andere klas? Welke stappen onderneem je best? Welke mogelijkheden bestaan er in eigen land, in Europa en op wereldvlak? Deze brochure wil een stimulans geven om de grenzen te doorbreken. Via achtergrondinformatie, tips en concrete werkvormen wordt je op weg gezet om zelf een uitwisselingsproject of te zetten met een 'andere klas' uit een andere omgeving, land of taalgebied, met een andere methodiek of doelgroep. De brochure bestaat uit twee grote delen: de betekenis van een grens doorbrekende klasuitwisseling - en - de verschillende stappen binnen een uitwisselingsproject aan de hand van lesfiches en methodieken uitgewerkt voor het 4de, 5de en 6de leerjaar lager onderwijs. De bundel geeft ook een kort overzicht van de verschillende organisaties die je kunnen ondersteunen bij het opzetten van een uitwisselingsproject.

Kom in de kamer. Participatieactiviteiten

Bogaards, Winny

Doelgroep: 4-12 jaar

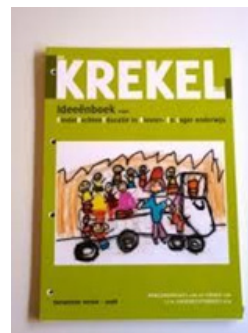
Kom in de Kamer is een map met activiteitsbeschrijvingen en werkbladen van jeugdparticipatie-activiteiten voor kinderen van 4-12 jaar. Door middel van deze activiteiten wordt er met kinderen gepraat over keuzes maken, gezamenlijk besluiten nemen e.d. Kinderen raken op een speelse manier betrokken bij hun school, club, straat, wijk, gemeente enz. De centrale vraag die door de uitvoerder zelf wordt aangegeven bepaalt de richting en daarmee de verdere invulling van de activiteiten. De activiteitenmap is ingedeeld in kamers. Al de activiteiten zijn er op gericht kinderen na te laten denken over de in het begin geformuleerde vraag. De activiteiten kunnen los worden uitgevoerd, maar zijn zo beschreven dat als alle kamers worden doorlopen de kinderen uiteindelijk van hun ideeën, wensen en meningen een slotpresentatie kunnen maken.

Het Krekelboek

Wereldwerkplaats

Het Krekelboek is een ideeënboek voor kinderrechteneducatie in kleuter- en lager onderwijs. Het wil leerkrachten op weg zetten om met kinderrechten aan de slag te gaan in de klas. Het bevat veel ideeën over hoe je kinderen kan informeren over hun rechten en die van anderen. Het boek geeft ook veel tips om te werken aan waarden en houdingen. Tegelijk willen de auteurs dat de link tussen kinderrechten en het Noord-Zuidperspectief als vanzelfsprekend gelegd worden. Voor kleuteronderwijs worden de thema's 'spelen, spel, speelgoed', 'lichaam en gezondheid' en 'water' uitgewerkt. Voor lager onderwijs de thema's 'spel, spelen, speelgoed' en 'lichaam'.

Mond houden of meepraten? Vormingsmap over kinderplicht

Belgisch Comité voor UNICEF

Doelgroep: 8+

Een didactische handleiding die dieper ingaat op de participatierechten van kinderen. Om met kinderen en jongeren te werken rond deze rechten worden concrete methodieken aangereikt.

Oprechte deelneming: werkmapp leerlingenparticipatie voor alle kinderen van de basisschool

Kinderrechtencommissariaat

Doelgroep: 5-12 jaar

Deze werkmapp bundelt inspirerende ervaringen van basisscholen rond leerlingenparticipatie. Leerlingen betrekken bij het hele klas- en schoolgebeuren is het uitgangspunt. In een eerste deel wordt er theoretisch ingegaan op het belang van leerlingenparticipatie en de methodische aanpak. De methodiekfiches laten concreet zien hoe men bepaalde methodieken participatief gebruikt.

Peper en zout: een bronnenboek voor intercultureel leren in de basisschool

Steunpunt Intercultureel Onderwijs

Het boek gaat o.a. over hoe je leerlingen breed kan observeren, over hoe je hun medeverantwoordelijkheid maar ook je eigen rol kan bevorderen. 'Peper en zout' is een bronnenboek voor intercultureel leren in het basisonderwijs en buitengewoon lager onderwijs. Het biedt een brede waaier aan tips om het actief en effectief leren omgaan met diversiteit in de klas te bevorderen. Stimuleren van interactie en benutten van diversiteit staan hierbij centraal. De ideeën worden uitgewerkt binnen negen thema's. Elk thema bevat activiteiten, voorbeelden en aanbevelingen waar je naar eigen smaak uit kunt plukken. Elk thema begint met een «inleiding» over de betekenis van het thema voor intercultureel leren, een observatievraag en een overzicht. Daarna volgen activiteiten, tips en voorbeelden. Op het einde van elk thema is er plaats voor een korte reflectie en aanvullingen.

Team Players: Leerlingen participeren in het onderwijs

CED-groep

Doelgroep: 7-14 jaar

Team Players biedt leraren praktische en concrete tips om leerlingen meer te laten participeren, om hen meer te betrekken bij en verantwoordelijk te maken voor de dagelijkse gang van zaken in de groep en in/om de school. Het boekje bevat in alfabetische volgorde 28 uitgewerkte activiteiten. Bij elke activiteit staan suggesties voor de verschillende niveaus waarop leerlingen kunnen participeren. De rol van de leerling en die van de leerkracht worden telkens kort uitgewerkt.

LESMATERIAAL

Baas in eigen soap : hoe betrek je leerlingen actief bij aanspreken, regels en straffen?

Prior, Frits; Steenhagen, Wim

Doelgroep: 9-16 jaar

De brochure Baas in eigen soap is bedoeld als aanzet tot het komen tot regels en maatregelen bij ongewenst gedrag in scholen. De aanwijzingen in de brochure helpen scholen bij het scheppen van een veilig school- en leerklimaat. De rode draad is 'mede-eigenaarschap': leerlingen helpen zelf vragen te stellen, antwoorden te zoeken, plannen te maken en die plannen te realiseren. Het doel is om schoolgaande kinderen en jongeren te leren zelf scenario, productie en regie van hun leren, werken en leven op zich te nemen. Het is gebleken dat deze participatieve werkwijze bijdraagt tot de ontwikkeling van sociale vaardigheden, zelfsturing en conflicthantering.

De kracht van je stem

Educatieve Dienst Vlaams Parlement

Doelgroep: 3de graad ASO KSO TSO

Democratische opvoeding wordt gedragen door dialoog. De school is van oudsher de plaats bij uitstek om inzicht te verwerven en vaardigheden in te oefenen. De leerlingen kunnen er door actief te participeren kennismaken met de democratische spelregels. Dit materiaal kan de leerkracht naar eigen goeddunken binnen één klas gebruiken, niet elke opdracht hoeft uitgevoerd te worden. De 4 modules zijn een aanbod van inhouden en activiteiten die de leerkracht helpen een eigen lessenreeks samen te stellen. Elk hoofdstuk in de werkmop is opgebouwd uit drie delen: dialoog, basisinformatie en verkennende opdrachten. Door de afwisseling van dialoog en basisinformatie wordt er gestreefd naar een evenwicht tussen cognitieve doelstellingen, vaardigheden en attitudes.

Leerlingenraad en daad: handboek voor leerlingenraden en hun begeleiders

Vlaamse Scholierenkoepel

Hoe een leerlingenraad starten? organiseren? financieren? Hoe vergaderen met leerkrachten en directie? Wat kan een leerlingenraadkrant worden? Waarom leerlingenparticipatie? Leerlingenraden zijn geen nieuw fenomeen en worden steeds belangrijker. Meer en meer werken leerlingen samen met enthousiaste leerkrachten en directies aan een toffe school voor iedereen. Dit praktische handboek wil speciaal voor die leerlingenraden een bron van inspiratie zijn. Een kader rond participatie, praktijkverhalen en honderden praktische tips helpen je op weg om je leerlingenraad te doen leven op school.

Meepraten over burgerschap op school: toolbox leerlingparticipatie

SLO

Na een algemene inleiding over burgerschapsonderwijs en leerlingparticipatie biedt deze publicatie een toolbox met de volgende acht uitgewerkte en in de praktijk bewezen tools voor leerlingconsultatie/-participatie: Inspect this, The reporters, Pitchwedstrijd, Trendmeting, Participatietour, Quick consult, Photo flashback report en Babelbox.

Thuis in burgerschap : sociale integratie en actief burgerschap in het onderwijs, theorieboek

Pharos

Doelgroep: 9-16 jaar

Dit boek vormt het theoretisch kader achter het lesprogramma Thuis in burgerschap. De auteur legt uit wat onder begrippen als sociale integratie, democratische samenleving, actief burgerschap,... kan worden verstaan en beschrijft de competenties die ermee samenhangen. Hij geeft inzicht in de ontwikkeling naar de moderne democratische samenleving met zijn vrijheden en grondrechten en construeert een model voor actief burgerschap. Verder bespreekt hij de rol van het onderwijs in het overbrengen van competenties nodig voor actief burgerschap en formuleert een aantal dilemma's waar het onderwijs mee geconfronteerd wordt. Ten slotte wordt de keuze voor het lesprogramma Thuis in burgerschap toegelicht en gerechtvaardigd.

Thuis in burgerschap: sociale integratie en actief burgerschap in het onderwijs, praktijkboek

Pharos

Doelgroep: 9-16 jaar

Dit lesprogramma is bedoeld om actief burgerschap en sociale integratie bij kinderen te stimuleren. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het didactisch concept Verhalend Ontwerpen. Dit is een sterk interactieve werkvorm die actieve inzet vergt van de leerlingen en ruimte biedt voor initiatief, creativiteit en ervaringsleren. Leerlingen gaan actief twee verhalen vormgeven en oefenen hierbij de benodigde competenties voor sociale integratie en actief burgerschap. Het praktijkboek bestaat uit drie delen. In het eerste deel beschrijft men de achtergronden bij het lesprogramma en aanwijzingen voor het gebruik. In het tweede deel wordt de praktische uitvoering in detail beschreven en in deel drie zijn de bijlagen opgenomen. Het beeldmateriaal op de DVD geven een indruk van een mogelijke lesindeling en -verloop. Het Thuis in burgerschap lesprogramma is geschikt voor nieuwkomers, allochtone en autochtone leerlingen in de bovenbouw van het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Het theoretisch kader waarbinnen het lesprogramma is ontwikkeld, wordt uitvoerig beschreven in het Thuis in burgerschap theorieboek.

EDUCATIEVE SPELEN

Democracy: bouw samen een stad om burgerschap en politiek te beleven en te begrijpen

Koning Boudewijnstichting

Met dit didactisch spel leren de leerlingen op een speelse en interactieve manier de werking van de democratie, haar instellingen en uitdagingen begrijpen en beleven. Democracy leert kinderen meer over de basisprincipes van een democratische samenleving waarbij de nadruk ligt op samenwerking, respect, waarden, beslissingsmethoden en conflictantering. Dit rollenspel kan gebruikt worden met 12 tot 28 deelnemers en duurt tussen 80 en 150 minuten. Opmerking voor de leerkrachten: bij de ontwikkeling werd sterk rekening gehouden met de eindtermen wereldoriëntatie maatschappij (basisonderwijs) en vakoverschrijdende eindtermen burgerzin en sociale vaardigheden (eerste graad secundair onderwijs). Handleiding en lesmateriaal zijn drietalig opgesteld!

iDEA, Het spel om te denken en plannen met je leerlingenraad

Centrum informatieve spelen

In de iDEA-winkel gaan de spelers op zoek naar ideeën om hun school het komende schooljaar aangenamer te maken. Ze zoeken ideeën bij de volgende vijf thema's: sfeer, infrastructuur, schoolreglement, de lessen, omgang met elkaar. Het spel is bedoeld voor alle richtingen van de 2,3,4de graad secundair onderwijs. Het duurt ongeveer 100 minuten en kan gespreid worden over twee vergadermomenten. VSK biedt ook de mogelijkheid aan om iDEA met een spelbegeleider te spelen. Extra materiaal bij het spel kan gedownload worden van de website.

Weet je wat ik wil: een spel waarbij kinderen respectvol leren discussiëren en creatief samenwerken

De Aanstokerij

'Weet je wat ik wil?' is een speelse tool om tot nieuwe ideeën te komen vanuit de groep. De tool kan bijvoorbeeld ingezet worden om de spelers een kampthema of activiteit te laten bedenken. 'Weet je wat ik wil' leert kinderen (van 10 tot 12 jaar) dieper nadenken over wat ze willen, maar vooral hun eigen mening kenbaar te maken en respectvol naar die van anderen te luisteren. In verschillende stappen leren de spelers hun eigen mening eerst individueel formuleren, daarna werken ze in kleine groepen de meningen samen uit om ten slotte in grotere groep te delen en te verdedigen. Het spel duurt 90 tot 120 min, met de mogelijkheid om uit te breiden.

ACHTERGRONDINFORMATIE

Voicing : geef leerlingen een stem : 9 aanraders

Den Otter, Marianne

Voicing gaat over 'leerlingen een stem geven' en hen actief te betrekken bij het leren. Dit kan bijdragen aan emanciperen en participeren: je volwaardig voelen en actief meedoen in de (leer)gemeenschap waar je deel van uitmaakt. Deze TIB-tool reikt instrumenten aan om 'stem geven en participatie van leerlingen' te bevorderen. Hiervoor komen technieken en tools voor luisteren, interactie, dialoog, empoweren, eigenaarschap en burgerschap van leerlingen aan bod. Ook maakt de auteur de transfer van voicing met leerlingen naar voicing in bredere leercontexten, in samenwerking met collega's en ouders.

Weet ik veel! Handboek voor kinder- en jongerenparticipatie

Politeia

Dit boek biedt mandatarissen, personeelsleden, jeugdwerkers en buurtbewoners een leidraad en een raamwerk om concrete participatietrajecten met kinderen en jongeren op te zetten. Het bespreekt algemeen de opbouw van acties en processen om kinderen en jongeren bij beleidsbeslissingen te betrekken. Het handboek past bovendien kinder- en jongerenparticipatie concreet toe op de beleidsdomeinen ruimte, mobiliteit, jeugdbeleid en beleidsplanning. Ook diverse inspraaktechnieken worden toegelicht: technieken voor kennismaking en opwarming (ijsbrekers), om informatie te geven en om informatie te verzamelen. Het losbladige formaat laat toe om aanvullingen te voorzien over de toepassing van kinder- en jongerenparticipatie in het lokale welzijns-, cultuur-, onderwijs-, sport- en informatiebeleid. De cd-rom die bij het handboek hoort bevat naast wet- en regelgeving ook een aantal praktische werkinstrumenten.

Leerlingenparticipatie : CEGO practicum Participerend onderwijs

Averbode

Dit boekje is deel van de trilogie Participerend onderwijs. De publicatie 'Leerlingenparticipatie' gaat in op de structurele mogelijkheden om binnen klas- en schoolcontext kinderparticipatie uit te bouwen. De vraag hoe je kinderen kan betrekken bij de besluitvorming van wat er in de school gebeurt, krijgt hier een antwoord. In het eerste artikel, 'children's voices', wordt stilgestaan bij de verschillende redenen waarom het zo belangrijk is echt te luisteren naar kinderen. Het tweede artikel beschrijft verschillende vormen van leerlingenparticipatie. Nadien volgen vier praktijkgerichte artikelen: over de verschillende manieren waarop participatie in de klas en school vorm kan krijgen, over formele en informele manieren om kinderen te bevragen, over het inspraakganzenbord, over het betrekken van kinderen bij de leerplandoelen.

AAN DE SLAG MET JE TEAM

Basisonderwijs

Burgerschapsvorming...Jong gedaan, oud geleerd.

Bekadidact

Dit boek gaat uitvoerig in op de mogelijkheden en achtergronden van burgerschapsvorming in het basisonderwijs. Er wordt aandacht besteed aan verschillende aspecten van burgerschapsvorming: de schoolcultuur, de schoolorganisatie, het pedagogisch klimaat, de lesinhoud, de beeldvormers of de schoolomgeving. In vijf hoofdstukken bespreekt de auteur de praktische mogelijkheden van burgerschap, toegelicht met voorbeelden. Elk hoofdstuk wordt afgesloten met een korte vragenlijst die de lezer kan gebruiken om na te gaan wat er binnen de school al aan burgerschapsvorming wordt gedaan.

Burgerschap! Dat doen we toch al? Een praktische werkwijze voor de basisschool

Studulski, Frank; van der Bolt, Lilian; Broek, Maryse

Burgerschap raakt het hart van de school. Het vertrekpunt voor het gesprek over burgerschap zijn de leerlingen en de wijk waarin de school staat. In de praktijk blijken ook de opvattingen van de leerkrachten een bepalende factor. In de school zijn vaak al allerlei initiatieven die betrekking hebben op burgerschap, omdat de school een bepaalde levensbeschouwing heeft, maar het kan ook een project zijn: een Derde wereldproject, een schoolkrant, of een uitwisselingsproject. Daar is ooit voor gekozen, vanuit een bepaalde overtuiging. Om al deze initiatieven te verbinden en scholen te helpen bij het ontwikkelen van hun eigen aanpak, werd dit praktijkgericht boek ontwikkeld. In het praktijkboek staan tal van voorbeelden en ideeën over burgerschap in de school. Scholen kunnen het boek gebruiken om zich stapsgewijs en volgens eigen ambitie te oriënteren op burgerschap en integratie binnen hun schoolcultuur.

Secundair onderwijs

Evaluatiespel

Schoolopbouwwerk Brussel vzw

De bedoeling van dit spel is het voorbije werkjaar te evalueren met alle betrokkenen, in gemengde groepen. De informatie die tijdens het spel verkregen wordt, wordt nadien gebruikt om de werking naar het volgende schooljaar bij te sturen. Het spelbord is een instrument om alle aanwezigen actief bij de evaluatie te betrekken, om interactie en dynamiek te creëren én om hun ervaringen met het schoolopbouwwerk, het project en de activiteiten enigszins te visualiseren.

Diversiteit in het Onderwijs: hoe begin je eraan? Kompas voor een reis in 80 dagen

Centrum informatieve spelen

Met dit Kompas wil het Centrum voor Intercultureel Management en Internationale Communicatie, CIMIC, docenten een houvast bieden bij het ontwikkelen van diversiteitsacties. Het Kompas biedt reflectieoefeningen en handvaten, leestips en checklists. Deze focussen op de rol van de voortrekker / coach / coördinator van diversiteit binnen de schoolorganisatie, zijn of haar competenties, bronnen en de mogelijke partners. Het werkboek is niet enkel bruikbaar voor wie begint als diversiteitsmedewerker. Wie meer ervaren is, kan erin grasduinen om te heroriënteren of de route bij te sturen. Het Kompas voor een reis van 80 dagen werd onderverdeeld in enkele etappes of werkfasen. Bij elke etappe wordt aangegeven wat het logische resultaat ervan zou moeten zijn.

BREDE SCHOOL

iOuder : ouderbetrokkenheid : wat, waarom en hoe?

Leden van het project Diversiteit, gelijke kansen, taalbeleid in het secundair onderwijs.

Doelgroep: kleuter, lager en secundair onderwijs

De iOuder is een methodiek met bijhorende materialenkoffer om als student aan de lerarenopleiding en/of als leerkrachtenteam S.O. te werken rond visieontwikkeling en initiatieven m.b.t. ouderbetrokkenheid. Vijf affiches met teasers prikkelen de nieuwsgierigheid van de deelnemers en motiveren hen om actief aan de sessie te participeren. Stellingenkaarten moeten het gesprek rond het waarom van ouderbetrokkenheid op gang trekken. Situatiekaarten geven inspiratie om na te denken over de initiatieven die de deelnemers reeds kennen en/of ondernomen hebben, over het betrokkenheidsniveau en over de nog zelf op te zetten initiatieven. De ouderkaarten zijn een hulpmiddel om vanuit het standpunt van de ouder te kijken. Deelnemers kunnen kaarten op een poster bevestigen om een overzicht te krijgen omtrent de terreinen en betrokkenheidsniveaus waarrond de school reeds bezig is. Een tweede poster wordt gebruikt om te brainstormen, te fantaseren over wat wenselijk is rond ouderbetrokkenheid. Op de poster actieplan worden dan prioritaire doelen en acties genoteerd. Elke deelnemer kan met stickers aangeven welke doelen hij/zij zinvol vindt. Tenslotte wordt het actieplan in een 'tijdscapsule' gestopt die op een duidelijke plaats wordt gelegd zodat het thema ouderbetrokkenheid levendig gehouden wordt. De meeste materialen kunnen afgeprint worden vanaf de cd-rom in de handleiding.

Bezoek www.iouder.eu voor verdere informatie, inspiratie en praktijkvoorbeelden rond ouderbetrokkenheid.

Je (brede) school in kaart : handleiding en werkvormen voor zelfevaluatie

Stad Antwerpen

'Je (brede) school in kaart' bundelt een reeks methodieken voor evaluatiemomenten. In de map vind je naast de brochure ook een checklist, een reeks steekkaarten en een cd. De brochure geeft je de nodige achtergrond en een stappenplan om een evaluatie te organiseren van een project, een activiteit of een bepaald aspect van je schoolwerking. Naast de tips 'voor een vliegende start', achteraan in de brochure, vind je ook een aantal tips en hapklare werkvormen op de steekkaarten. Een aantal steekkaarten verwijzen naar de cd, waarop je nog extra werk materiaal vindt. De map bevat ook een checklist met 'kernfactoren' voor een geslaagde evaluatie.

[Download de brochure](#)

Ouders aan boord van de Brede School : brede school ahoy

Steunpunt Diversiteit en Leren

Deze publicatie gaat na hoe een partnerschap met ouders in Brede Scholen vorm kan krijgen. Er wordt rekening gehouden met de diversiteit van Brede Scholen. Afhankelijk van de lokale context zien de samenwerkingsverbanden en doelen van Brede Scholen er immers anders uit. Met inspirerende praktijkvoorbeelden en praktische tools. De publicatie kan gedownload worden.

[Download de publicatie](#)

Samen Met Ouders – online coachingstool

Onderwijscentrum Brussel

Op deze website vind je een online coachingstool die secundaire scholen wil ondersteunen in hun zoektocht naar manieren om ouderbetrokkenheid te versterken. De tool bestaat uit zes modules: 1) sensibilisering, 2) kennis, 3) inzicht, 4) actie, 5) evaluatie en reflectie, 6) ondersteuning. De modules bieden oefeningen en methodieken aan om als school een coachingstraject rond ouderbetrokkenheid op te zetten. Om toegang te verkrijgen tot de coachingstool moet je een account aanmaken. Daarna kan je collega's toevoegen zodat iedereen toegang heeft tot de tool.

[Bekijk de website](#)

ZOEK JE DIGITAAL MATERIAAL?

Neem dan eens een kijkje op de projectsite Wereldburgerschapeducatie op de website van KlasCement:

> www.klascement.be/wereldburgerschapeducatie/

KLEUR BEKENNEN DOCUMENTATIECENTRA

In elke provincie en in Brussel vind je een Kleur Bekennen documentatiecentrum. Wil je aan de slag met de diverse thema's van wereldburgerschap? Kom langs voor advies op maat. Of ontleen gratis educatief materiaal. Onze educatieve medewerkers maken jou wegwijs in een zeer divers aanbod!

@ Antwerpen

Provinciaal Documentatiecentrum Atlas
Carnotstraat 110
T: 03 338 71 66

@ Brussel

Onderwijsbibliotheek Vlaamse Gemeenschapscommissie
Marcqstraat 16-18
T: 02 210 63 93

@ Gent

Documentatiecentrum Mondiale Solidariteit
Gaspar de Craeyerstraat 2 (Leopoldskazerne)
T: 09 265 99 78

@ Hasselt

Educatief Centrum provincie Limburg.
Universiteitslaan 1
T: 011 23 82 45

@ Leuven

Bibliotheek van UC Leuven-Limburg
Hertogstraat 178 (Heverlee)
T: 016 26 74 01

@ Roeselare

Wereldhuis West-Vlaanderen
Hugo Verrieststraat 22
T: 051 26 50 58

Bezoek ook onze online databanken!

Waar? www.kleurbekennen.be > Wie zijn wij? > Onze documentatiecentra

Deze Inspiratiebundel is een uitgave van Kleur Bekennen
Contact: kleurbekennen@btccbt.org, T: 02/5051820
Verantwoordelijke uitgever: Carl Michiels
2017

